

Krzysztof Bałenkowski

Relacje Izraela ze Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi. Od wrogości do strategicznego partnerstwa

Abstrakt

Niniejszy artykuł analizuje ewolucję relacji między Izraelem a Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi (ZEA) — od wzajemnej wrogości po wieloaspektowe partnerstwo strategiczne. Przedstawia historyczną ścieżkę od braku bezpośrednich kontaktów przed rokiem 1971, poprzez dekady nieoficjalnej współpracy gospodarczej i bezpieczeństwa prowadzonej w tajemnicy, aż po stopniowe ocieplenie stosunków po zmianach przywództwa w ZEA. Kluczowe punkty zwrotne obejmują tajne projekty technologiczne i obronne, wspólne obawy wobec regionalnych ambicji Iranu oraz rosnący udział w wielostronnych inicjatywach dyplomatycznych i wojskowych. Badanie podkreśla znaczenie Porozumień Abrahama (2020) jako zarówno kulminacji wieloletniego procesu normalizacji, jak i katalizatora rozszerzonej współpracy dwustronnej w dziedzinie dyplomacji, handlu, obronności i wymiany kulturalnej. Analizuje również odporność tych relacji w obliczu kryzysów regionalnych, w szczególności wojny w Gazie w 2023 r., podczas której ZEA utrzymały pragmatyczne zaangażowanie we współpracę z Izraelem pomimo publicznej krytyki. Wnioski wskazują, że relacje izraelsko-emirackie stały się stabilnym filarem geopolityki Zatoki, kształtowanym przez zbieżne interesy bezpieczeństwa, współzależność gospodarczą oraz dążenie do strategicznego wpływu na Bliskim Wschodzie.

Słowa kluczowe: Izrael, Zjednoczone Emiraty Arabskie, ZEA, Porozumienia Abrahama, stosunki międzynarodowe, polityka zagraniczna, stosunki dyplomatyczne, Bliski Wschód, Benjamin Netanjahu, Muhammad ibn Zajid Al Nahajjan, szejk Zajid

Wstęp

Pełnoprawne relacje międzypaństwowe pomiędzy Izraelem i Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi (ZEA) rozpoczynają się dopiero w 1971 r., po ogłoszeniu niepodległości przez arabski kraj. Do tego momentu to Wielka Brytania była odpowiedzialna za całość polityki zagranicznej państw Zatoki. Oznaczało to, że Emiraty Arabskie nie wzięły udziału w szeregu wojen państw arabskich z Izraelem, które miały miejsce od momentu powstania państwa Izrael w 1948 r. ZEA nie wzięły również bezpośredniego udziału w Wojnie Jom Kippur w 1973 r. Nowopowstałe państwo nie było jeszcze na tyle stabilne i w pełni ukształtowane, żeby móc uczestniczyć w tak poważnej operacji wojskowej. Emiracyzycy okazali jednak swoje wsparcie dla państw arabskich ogłaszając 18 X 1973 r. wstrzymanie dostaw ropy naftowej do USA w proteście przeciwko amerykańskiemu wsparciu dla Izraela w trakcie wojny¹. Emiraty Arabskie nie różniły się w swojej polityce wobec Izraela od zdecydowanej większości arabskich państw regionu. Od momentu powstania nie uznawały one izraelskiej państwowości oraz otwarcie opowiadały się po stronie arabskiej i palestyńskiej w kolejnych konfliktach. Po podpisaniu przez Egipt traktatu pokojowego z Izraelem w 1979 r. ZEA, wspólnie z resztą krajów wchodzących w skład Ligi Państw Arabskich, ogłosiły bojkot tego państwa oraz zerwały z nim stosunki dyplomatyczne². Ponowne nawiązanie relacji Abu Zabi z Kairem nastąpiło dopiero w 1987 r.³

Do końca XX w. kontakty izraelsko-emirackie ograniczały się do prywatnych firm izraelskich, które w ukryciu i najczęściej za pośrednictwem państw trzecich eksportowały swoje towary i usługi do Emiratów Arabskich. Artykuł „סווערים יחסים”⁴ pochodzący z internetowego wydania izraelskiego dziennika „Globes”, zajmującego się tematyką biznesową i finansową, z 26 X 2000 r. mówi o kontaktach biznesowo-handlowych Izraela z różnymi państwami arabskimi⁵. Znajduje się w nim również część poświęcona Zjednoczonym Emiratom Arabskim. Według autorów tekstu ZEA „utrzymuje ciche i pośrednie stosunki gospodarcze z Izraelem”⁶. W dalszej części artykułu można przeczytać, że

są to relacje o niskim profilu, które nie są prowadzone otwarcie ani publicznie. W przeciwieństwie do Omanu i Kataru, Związek Księstw oficjalnie identyfikuje

¹ *Significant dates in UAE history* [2 XII 2012], <https://www.thenationalnews.com/uae/heritage/significant-dates-in-uae-history-1.357047/> (29 VII 2025).

² R. Chałaczkiwicz, *Zjednoczone Emiraty Arabskie. Historia, kraj i ludzie*, Pułtusk-Warszawa 2011, s. 29.

³ *Ibidem*.

⁴ *Jehasim so'arim*, z hebrajskiego: burzliwe relacje.

⁵ „יחסים סווערים” [26 X 2000], <https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=447131> (29 VII 2025).

⁶ *Ibidem*.

się z państwami Zatoki Perskiej, które mają tendencję do potępiania Izraela i unikania jakichkolwiek bezpośrednich kontaktów z nim. Dlatego też Związek Księstw przyjmuje podwójną politykę: z jednej strony ogłoszono, że firmy podejrzane o handel z Izraelem zostaną oskarżone o naruszenie arabskiego bojkotu. Z drugiej strony głowa jest dobrze schowana w piasek, gdy izraelskie towary trafiają do kraju pod pieczęcią kraju trzeciego⁷.

Zwrot w polityce Zjednoczonych Emiratów Arabskich

Wydarzeniem, od momentu którego można zaobserwować stopniową zmianę stosunków pomiędzy państwami, była śmierć wieloletniego przywódcy i ojca założyciela ZEA szejka Zajeda w 2004 r.⁸. Według autorów artykułu *The road to normalization: The importance of the United Arab Emirates' neoliberal foreign policy in the normalization with Israel: 2004-2020* wydanego w „Digest of Middle East Studies” szejek Zajed był przekonany, że nie będzie pokoju z Izraelem, dopóki problem palestyński nie zostanie rozwiązany⁹. Jego odejście pozwoliło przejąć władzę nowej generacji emirackich polityków, którzy mieli inny pogląd na tą sprawę. Wraz ze zmianą na najwyższych stanowiskach władzy nastąpiła również wymiana wielu ministrów, ambasadorów i urzędników, która przypieczętowała nowy kurs emirackiej polityki zagranicznej¹⁰.

Przejęcie władzy w kraju przez szejka Chalifa ibn Zajida Al Nahajjana oraz jego brata Muhammada ibn Zajida Al Nahajjana spowodowała zmianę kierunku polityki ZEA. Chcieli oni otworzyć Emiraty Arabskie na świat i położyć większy nacisk na dyplomację oraz politykę zagraniczną. W tym celu niezbędne były jak najlepsze relacje ze Stanami Zjednoczonymi. Żeby to osiągnąć zdecydowano się również na poprawę stosunków z Izraelem. Kontakty z Jerozolimą dalej miały pozostawać w pewnym ukryciu oraz ograniczać się do działań wielostronnych, ale był to krok w dobrą stronę. Jako przykład można przytoczyć następującą sytuację. W 2006 r. ZEA nie udało się wygrać kontraktu, który pozwoliłby Dubai Port World zarządzać sześcioma portami w USA. Emirackie władze obawiały się, że może to zapoczątkować trend, który oznaczać będzie utratę amerykańskiego wsparcia dla interesów Emiratów. Skłoniło to je do poszukiwania politycznego i dyplomatycznego poparcia dla swojej oferty stałego goszczenia Międzynarodowej Agencji Energii Odnawialnej ONZ, która znana jest pod akronimem

⁷ *Ibidem*.

⁸ D. Traub, R.A. Cohen, Ch. Kertcher, *The road to normalization: The importance of the United Arab Emirates' neoliberal foreign policy in the normalization with Israel: 2004-2020*, [w:] *Digest of Middle East Studies*, red. C. Warrick, Ariel 2023, s. 65.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ *Ibidem*.

IRENA¹¹. Emiracka dyplomacja zdecydowała się na bardzo śmiały ruch, którym było dotarcie do amerykańskiego lobby żydowskiego. Deklarowali oni, że wszystkie państwa członkowskie ONZ będą mile widziane, aby w pełni uczestniczyć w IRENA, gdyby jej gospodarzem były Zjednoczone Emiraty Arabskie. Oznaczało to, że również Izrael, jako członek Organizacji Narodów Zjednoczonych, mógłby uczestniczyć w spotkaniach na terenie ZEA¹². Zabieg ten okazał się sukcesem a Abu Zabi zostało wybrane na stałą siedzibę Agencji. Doprowadziło to również do pierwszej historycznej wizyty. W 2010 r. minister infrastruktury Uzi Landau wziął udział w konferencji IRENA zostając pierwszym izraelskim ministrem, który odwiedził ZEA¹³. Nie był on jednak pierwszym izraelskim urzędnikiem w Emiratach. Trzy miesiące wcześniej Simona Halperin z Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz Avraham Arbiv z Ministerstwa Infrastruktury uczestniczyli w innej konferencji IRENA w ramach przygotowań do wizyty ministra Landaua¹⁴.

Poza działaniami dyplomatycznymi ważny element poprawy stosunków między Izraelem a Emiratami Arabskimi stanowiło nawiązanie współpracy gospodarczej, szczególnie w zakresie nowych technologii¹⁵. Uważa się, że dwustronna wymiana handlowa między Izraelem a ZEA w tamtym okresie przekroczyła miliard USD¹⁶. Były to jednak głównie kontakty prywatnych izraelskich firm i biznesmenów z emirackim rządem. Do najsłynniejszych przykładów takich inwestycji należy współpraca między izraelskim biznesmenem Yitzhakiem Tshuwą a urzędnikami rządowymi ZEA w celu budowy hotelu Plaza oraz inicjatywy biznesowe między izraelskim inwestorem Beny'm Steinmetzenem a urzędnikami rządowymi ZEA w zakresie energetyki i hotelarstwa¹⁷.

Współpraca technologiczna w dziedzinie bezpieczeństwa między dwoma państwami rozpoczęła się w 2006 r. od tajnej umowy dotyczącej izraelskich satelitów Eros A i B¹⁸. Kolejna inwestycja miała miejsce w 2008 r., kiedy Abu Dhabi's Critical National Infrastructure Authority podpisał kontrakt o wartości 816 mln USD z AGT International, genewską firmą należącą do izraelskiego biznesmena Matiego Kochawiego, na dostawę sprzętu do nadzoru projektów infrastruktury krytycznej na polach naftowych i gazowych ZEA¹⁹.

¹¹ International Renewable Energy Agency.

¹² *Ibidem*, s. 67.

¹³ R. Sofer, *Landau 1st Israeli minister to visit Abu Dhabi* [16 I 2010], <https://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-3835174,00.html> (29 VII 2025).

¹⁴ *Ibidem*.

¹⁵ D. Traub, R.A. Cohen, Ch. Kertcher, *op.cit.*, s. 67.

¹⁶ *Ibidem*.

¹⁷ *Ibidem*.

¹⁸ *Ibidem*.

¹⁹ *Ibidem*.

Wszystkie te działania odbywały się jednak w atmosferze tajności, poufności i bez oficjalnego informowania o nich. Emiraty Arabskie próbowały balansować pomiędzy polityką proarabską i propalestyńską, która objawiała się brakiem uznania państwowości izraelskiej oraz brakiem nawiązania oficjalnych relacji dyplomatycznych z Izraelem a próbą liberalizacji swojej polityki zagranicznej, której celem było otwarcie się na świat, rozwój sektora nowoczesnych technologii oraz podtrzymywanie stałego wzrostu gospodarczego. Izrael bardzo dobrze wykorzystywał swoje atuty, przede wszystkim jeden z najlepiej rozwiniętych rynków nowych technologii na świecie oraz silną pozycję dyplomatyczną, szczególnie wobec USA. W ten mało inwazyjny i stosunkowo tani sposób coraz bardziej rozwijał kontakty bilateralne i multilateralne z Emiratami, kształtując obraz swojego państwa jako dobrego i ważnego partnera gospodarczego oraz technologicznego.

Kryzys 2010 r.

W 2010 r. nastąpił jednak wyraźny kryzys w relacjach między Izraelem a Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi. Spowodowany był on wydarzeniem, które miało miejsce 19 X 2010 r. w Dubaju. Wtedy to właśnie jeden z liderów Hamasu i współzałożyciel zbrojnego ramienia tej organizacji, czyli Brygady Izz ad-Dina al-Kassama, został zamordowany w luksusowym hotelu Al-Bustan Rotana²⁰. Strona emiracka od razu oskarżyła o zorganizowanie i przeprowadzenie morderstwa stronę izraelską. Szef dubajskiej policji gen. Dahi Khalfan Tamim powiedział na konferencji prasowej niedługo po morderstwie, że „nasze dochodzenia ujawniają, że Mossad jest zaangażowany w zabójstwo al Mabhouha. Jest 99 procent, jeśli nie 100 procent, że Mossad stoi za morderstwem²¹”. Zabójstwo Mahmuda al Mabhouha przez 11 mężczyzn, którzy, jak się później okazało, wykorzystali dane paszportowe obywateli Wielkiej Brytanii, Irlandii, Niemiec i Francji, aby wjechać i wyjechać z Dubaju, wywołało ostre kontrowersje w Izraelu i poza nim²². Państwo żydowskie znalazło się w ogniu krytyki za zorganizowanie i przeprowadzenie morderstwa na terytorium innego suwerennego państwa. Władze w Tel Awiwie zdecydowały się nie komentować sprawy. Jedynie minister spraw zagranicznych Awigdor Lieberman udzielił krótkiej wypowiedzi dla Israel Army Radio w której stwierdził, że „izraelska polityka zawsze była niejasna w odnie-

²⁰ P. Lewis, J. Borger, R. McCarthy, *Dubai murder: fake identities, disguised faces and a clinical assassination* [16 II 2010], <https://www.theguardian.com/world/2010/feb/16/dubai-murder-fake-identities-hamas> (29 VII 2025).

²¹ F. James, *Dubai Police Chief '99%' Sure Israel's Mossad Killed Hamas Militant* [18 II 2010], https://www.npr.org/sections/thetwo-way/2010/02/dubai_police_chief_99_sure_mos.html (29 VII 2025).

²² *Ibidem*.

sieniu do działań związanych z bezpieczeństwem i jest to właściwa polityka²³». Dodał jednak, że „z pewnością nie ma powodu, by sądzić, że działał tam Mossad, a nie jakaś inna agencja wywiadowcza innego kraju²⁴”. W odpowiedzi na operację przeprowadzoną, według strony emirackiej, przez Mossad, władze Emiratów Arabskich zdecydowały się na radykalny krok i zabroniły wjazdu na swój teren wszystkim podejrzanym o bycie Izraelczykiem, nawet jeśli osoby te będą posługiwać się paszportem innego kraju²⁵. Decyzja ta najbardziej dotknęła izraelskich biznesmenów, którzy do tej pory prowadzili interesy w ZEA głównie za pośrednictwem firm oficjalnie zarejestrowanych w państwach trzecich oraz izraelskich sportowców, którzy mieliby uczestniczyć w międzynarodowych wydarzeniach sportowych odbywających się w Dubaju²⁶. Komunikat dubajskiej policji nie zawierał również informacji o sposobie weryfikacji rzekomego posiadania izraelskiego obywatelstwa²⁷. Działanie te były skierowane głównie do arabskiej opinii publicznej, która domagała się od ZEA wyciągnięcia konsekwencji wobec Izraela oraz jasnego potępienia jego działań. Władze Emiratów nie mogły sobie pozwolić na okazanie tak wielkiej słabości, która mogłaby zostać odczytana jako uległość wobec państwa Izrael. Szef dubajskiej policji gen. Dahi Khalfan Tamim stał się bohaterem zarówno Emiraczków jak i całego świata arabskiego, za swoje bezkompromisowe wypowiedzi oskarżające izraelskie służby oraz nieugiętą postawę w ściganiu podejrzanych²⁸.

Kwestia irańska

Jednym z czynników, który najbardziej zbliża do siebie Izrael oraz Zjednoczone Emiraty Arabskie jest kwestia irańska. Oba kraje zdają sobie sprawę z wagi zagrożenia, które stanowi dla nich agresywna polityka Iranu a szczególnie jego program atomowy. Geneza oraz przebieg konfliktu izraelsko-irańskiego są powszechnie znanym faktem geopolitycznym, któremu zostało poświęconych szereg publikacji. Konflikt emiracko-irański wymaga natomiast objaśnienia, z uwagi na brak powszechnego spopularyzowania. Należy zacząć od tego, że oba kraje różnią się od siebie dominującą religią. W Iranie dominuje islam w wydaniu szyickim.

²³ C. Faraj, K. Flower, A. Orjoux, A. Hayes, P. Hancocks, *Slaying of Hamas leader in Dubai is international murder mystery* [23 III 2010], <http://edition.cnn.com/2010/WORLD/meast/02/16/dubai.hammas.killing/index.html> (29 VII 2025).

²⁴ *Ibidem*.

²⁵ *Dubai police chief bars all suspected Israelis entering UAE* [1 III 2010], <https://www.theguardian.com/world/2010/mar/01/dubai-police-bar-suspected-israelis> (29 VII 2025).

²⁶ *Ibidem*.

²⁷ *Ibidem*.

²⁸ *Ibidem*.

Emiraty Arabskie natomiast wyznają islam w wydaniu sunnickim. Jest to podstawowa linia podziału w świecie islamskim, która bardzo często definiuje sojusze i pozytywne bądź negatywne relacje pomiędzy stronami. Oprócz różnic religijnych w tym przypadku występuje również spór graniczny. ZEA uznają wyspy Abu Musa oraz Mały i Duży Tumb za tereny okupowane przez Iran od 1971 r.²⁹. W 2008 r. strona emiracka wniosła nawet oficjalny protest do ONZ w związku ze zmianą sytuacji na trzech spornych wyspach³⁰. Widać więc, że spory te są żywe i obecne w świadomości władz emirackich. Trzecią oś konfliktu między krajami stanowi irańskie zagrożenie dla ZEA. Od momentu Rewolucji Islamskiej w 1979 r. Iran prowadzi bardzo agresywną politykę w regionie, nastawioną na uzyskanie pozycji lokalnego hegemonu i podporządkowanie sobie mniejszych państw regionu. Należy pamiętać, że terytoria obu krajów dzieli zaledwie wąski fragment Zatoki Perskiej oraz Cieśnina Ormuz. Irańskie zagrożenie nie znajduje się zatem gdzieś daleko na wschodzie, jak w przypadku Izraela, ale już na drugim brzegu. W związku z tym władze Emiratów starają się brać czynny udział w międzynarodowych koalicjach i inicjatywach mających na celu ograniczenie irańskiego programu nuklearnego oraz jego ambicji mocarstwowych. W tym celu zdecydowano się na wyrażenie wspólnego stanowiska w tej sprawie. Wkrótce po inauguracji prezydenta Baracka Obamy w 2009 r. rządy Izraela i Emiratów po raz pierwszy wyraziły wspólne stanowisko w sprawie zagrożenia ze strony Iranu. Miało to w założeniu obu stron wpłynąć na amerykańską administrację aby poważniej podeszła do tej kwestii³¹. Ambasador ZEA w USA Yousef Al Otaiba razem z ambasadorem Izraela w USA Sallaiem Meridorem spotkali się z Dennisem Rossem, doradcą do spraw Bliskiego Wschodu, w hotelu Georgetown, gdzie wystosowali wspólny apel³². Wydarzenie to pokazało „rzeczywisty i praktyczny poziom współpracy³³” pomiędzy krajami, który zaskoczył administrację prezydenta Obamy. Nie osiągnęli oni jednak swojego celu, ponieważ USA kontynuowały politykę negocjacji z Iranem³⁴. Izrael i Emiraty dalej kontynuowały współpracę w tym zakresie. W dniu 28 IX 2012 r. doszło do tajnego spotkania premiera Izraela Benjamina Netanjahu z ministrem spraw zagranicznych ZEA szejkiem Abdullahem bin Zajedem³⁵. Miało to miejsce podczas posiedzenia Zgromadzenia Ogólnego ONZ

²⁹ R. Chałaczkiwicz, *op.cit.*, s. 28.

³⁰ *Ibidem*, s. 31.

³¹ A. Entous, *Donald Trump's New World Order* [11 VI 2018], <https://www.newyorker.com/magazine/2018/06/18/donald-trumps-new-world-order> (29 VII 2025).

³² *Ibidem*.

³³ *Ibidem*.

³⁴ *Ibidem*.

³⁵ B. Ravid, *Exclusive: Netanyahu Secretly Met With UAE Foreign Minister in 2012 in New York* [25 VII 2017], <https://www.haaretz.com/israel-news/2017-07-25/ty-article/netanyahu-secretly-met-with-uae-foreign-minister-in-2012-in-new-york/0000017f-f5d4-d47e-a37f-fdfce3a30000> (29 VII 2025).

w Nowym Jorku³⁶. Dzień wcześniej Netanjahu wygłosił przemówienie „czerwonej linii” dotyczące powstrzymania irańskiej produkcji broni nuklearnej. Podczas przemówienia Netanjahu powiedział, że społeczność międzynarodowa musi wyznaczyć czerwoną linię dla irańskiego programu wzbogacania uranu i uniemożliwić mu uzyskanie wystarczającej ilości wzbogaconego uranu do budowy broni jądrowej.³⁷ Rozmowa dwóch polityków dotyczyła przede wszystkim zagrożenia irańskiego, ale także kwestii palestyńskiej. Według doniesień emiracki minister miał powiedzieć, że Zjednoczone Emiraty Arabskie są zainteresowane poprawą stosunków z Izraelem, ale nie mogą tego zrobić, zwłaszcza publicznie, dopóki proces pokojowy z Palestyńczykami pozostaje zamrożony³⁸.

Podpisanie w 2015 r. porozumień nuklearnych z Iranem jeszcze bardziej zacieśniło współpracę pomiędzy Izraelem a Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi. Obie strony były bardzo niezadowolone z podpisanych porozumień i widziały w nich zagrożenie dla swojego bezpieczeństwa. Dzięki informacjom pochodzącym od amerykańskich służb wiadomo dziś o rozmowach telefonicznych między wysokimi rangą urzędnikami z ZEA i Izraela, w tym o rozmowach między przywódcą Emiratów a Netanjahu³⁹. Do informacji publicznej przedostała się również informacja o tajnym spotkaniu między wyższymi rangą przywódcami USA i Izraela na Cyprze. Amerykańscy urzędnicy podejrzewają, że Netanjahu uczestniczył w spotkaniu, które koncentrowało się na przeciwdziałaniu porozumieniu Obamy z Iranem. Izraelczycy i Emiraczczy nie poinformowali administracji Obamy o swoich dyskusjach⁴⁰. Zarówno strona emiracka jak i izraelska nie potwierdziła nigdy tych doniesień.

Przełom w kwestii irańskiej przyniosła zmiana władzy w USA. W I 2017 r. prezydentem Stanów Zjednoczonych został Donald Trump. Od początku swojej prezydentury wykazywał się dużą sympatią dla Izraela i zapowiadał ponowne ocieplenie relacji na linii USA-Izrael. Jednym z jego przejawów było wycofanie się USA w V 2018 r. z porozumienia nuklearnego z Iranem oraz ponowne wprowadzenie sankcji na ten kraj⁴¹. Działania te spotkały się z serdecznym przyjęciem zarówno w Izraelu jak i w Emiratach Arabskich.

W III 2018 r. doszło do kolejnego nieoficjalnego spotkania pomiędzy premierem Izraela Benjaminem Netanjahu a ministrem spraw zagranicznych ZEA Yousefem Al-Otaibą oraz ambasadorem Bahrajnu w USA Abdullahem bin Mu-

³⁶ *Ibidem.*

³⁷ *Ibidem.*

³⁸ *Ibidem.*

³⁹ A. Entous, *op.cit.*

⁴⁰ *Ibidem.*

⁴¹ M.A. Piotrowski, *Decyzja USA o wyjściu z porozumienia nuklearnego z Iranem* [12 V 2018], https://pism.pl/publikacje/Decyzja_USA_o_wyj_ciu_z_porozumienia_nuklearnego_z_Iranem (29 VII 2025).

hammadem bin Rashidem⁴². Według doniesień prasowych izraelski premier jadł kolację razem ze swoją żoną Sarą w tej samej restauracji co arabscy politycy i za pośrednictwem osób trzecich został zaproszony do ich stolika. Rozmowa miała trwać chwilę i dotyczyć głównie kwestii irańskiej. Na koniec obie strony podały sobie ręce i z uśmiechem pożegnały się⁴³. Zarówno Emiracyzcy jak i Izraelczycy nie poinformowali oficjalnie o spotkaniu, co doskonale wpisuje się w strategię relacji pomiędzy tymi państwami. W październiku tego samego roku doszło również do spotkania ambasadora Izraela w USA Rona Dermera z Yousefem Al-Otaibą⁴⁴. Doszło do niego podczas dorocznej kolacji Żydowskiego Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego, która odbyła się w Waszyngtonie. Politycy mieli rozmawiać z sympatią, słuchając przemówienia sekretarza stanu USA Mike'a Pompeo. W spotkaniu uczestniczył także egipski ambasador w USA Yasser Reda⁴⁵. Było to o tyle niezwykle spotkanie, bo odbyło się w przestrzeni publicznej podczas otwartego wydarzenia. Do tej pory emiraccy politycy unikali oficjalnych kontaktów z izraelskimi odpowiednikami z obawy przed reakcją świata arabskiego.

Współpraca wojskowa

W 2016 r. siły powietrzne Izraela i Emiratów Arabskich uczestniczyły w ćwiczeniach Red Flag w Nevadzie w USA⁴⁶. W wydarzeniu zorganizowanym przez siły zbrojne USA uczestniczyły także siły zbrojne Pakistanu i Hiszpanii⁴⁷. W III 2017 r. siły powietrzne Izraela i ZEA ponownie wzięły udział we wspólnych treningach⁴⁸. Ćwiczenia pod nazwą Iniohos 2017 odbyły się w Grecji i wzięły w nich udział, oprócz Izraela i Emiratów, siły powietrzne USA i Włoch⁴⁹. Manewry Iniohos 2019, które miały miejsce w IV 2019 r., po raz kolejny zgromadziły lotnictwo

⁴² J. Lederman, *Dinner diplomacy revealed: Netanyahu's genial encounter with UAE, Bahrain envoys* [12 V 2018], <https://www.timesofisrael.com/dinner-diplomacy-netanyahus-unusual-encounter-with-uae-envoy/> (29 VII 2025).

⁴³ *Ibidem*.

⁴⁴ *Israel, UAE envoys share dinner date* [11 X 2018], <https://www.middleeastmonitor.com/2018-1011-israel-uae-envoys-share-dinner-date/> (29 VII 2025).

⁴⁵ *Ibidem*.

⁴⁶ G. Cohen, *WATCH: Israel, Pakistan, U.S. Hold Red Flag Aerial Military Exercise* [22 VI 2016], <https://www.haaretz.com/israel-news/2016-08-22/ty-article/watch-israel-pakistan-u-s-hold-army-exercise/0000017f-f807-d887-a7ff-f8e7faca0000> (29 VII 2025).

⁴⁷ *Ibidem*.

⁴⁸ G. Cohen, *Israeli Air Force Holds Joint Exercise With United Arab Emirates, U.S. and Italy* [29 III 2017], <https://www.haaretz.com/israel-news/2017-03-29/ty-article/israeli-air-force-holds-joint-exercise-with-united-arab-emirates/0000017f-e108-d804-ad7f-f1fa38e50000> (29 VII 2025).

⁴⁹ *Ibidem*.

izraelskie i emirackie na wspólnych ćwiczeniach⁵⁰. Udział w nich wzięły również USA, Włochy, Cypr i Grecja⁵¹.

Innym przykładem współpracy na polu wojskowym pomiędzy Izraelem a Emiratami Arabskimi było przekazanie izraelskiego sprzętu dla libijskiego generała Chalifa Haftara⁵². Wojskowy wpierany jest od lat przez Zjednoczone Emiraty Arabskie. Według doniesień medialnych gen. Haftar miał utrzymywać kontakty z agentami Mossadu już w 2015 r., a pośredniczyć w nich miały Emiraty Arabskie⁵³. Izrael miał widzieć interes we wsparciu wojskowego, który kontynuuje walkę przeciwko islamskim dżihadystom w Libii, a w dodatku popierany jest zarówno przez Egipt jak i ZEA.

Wartym podkreślenia jest fakt, że wszystkie te wydarzenia miały miejsce jeszcze przed oficjalnym nawiązaniem stosunków dyplomatycznych pomiędzy Izraelem a Emiratami Arabskimi. Pokazuje to specyfikę relacji między tymi krajami, które pomimo otwarcie artykułowanej niechęci, bądź w najlepszym wypadku nieufności, po cichu rozwijały pozytywne kontakty na wielu płaszczyznach.

Droga do normalizacji stosunków

Porozumienia Abrahama podpisane w 2020 r. nie były wydarzeniem nagłym, które wzięło się z przypadku. Droga do normalizacji stosunków między Izraelem a Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi rozpoczęła się wiele lat wcześniej i miała swoje wzloty i upadki. Jednym z przejawów coraz lepszych relacji były wizyty izraelskich polityków w ZEA. Po historycznej wizycie ministra Landaua w 2010 r. następny izraelski minister odwiedził Emiraty dopiero w 2016 r.⁵⁴. W styczniu tego roku minister energetyki Yuval Steinitz udał się do ZEA na sekretną wizytę⁵⁵. Wizyta ta związana była z planowanym otwarciem izraelskiego przedstawicielstwa w Abu Zabi, aby ułatwić współpracę z Międzynarodową Agencją Energii Odnawialnej ONZ⁵⁶. Strona izraelska komentowała planowane otwarcie biura

⁵⁰ *Israel and UAE Fly Together in Joint Aerial Exercise in Greece* [4 XI 2019], <http://www.thetower.org/7237-israel-and-uae-fly-together-in-joint-aerial-exercise-in-greece/> (29 VII 2025).

⁵¹ *Ibidem*.

⁵² *Libya's Haftar 'provided with Israeli military aid following UAE-mediated meetings with Mossad agents'* [24 VII 2017], <https://www.newarab.com/news/libyas-haftar-provided-israeli-weaponry-following-uae-mediated-meetings> (29 VII 2025).

⁵³ *Ibidem*.

⁵⁴ S. Joshi, *Why Israel and the Arab nations are slowly drawing closer together* [29 VIII 2016], <https://www.telegraph.co.uk/news/2016/08/29/the-growing-arab-israeli-thaw-is-an-opportunity-for-the-west/> (29 VII 2025).

⁵⁵ *Israeli energy minister said to make secret visit to Abu Dhabi* [18 I 2016], <https://www.timeofisrael.com/israeli-energy-minister-said-to-make-secret-visit-to-abu-dhabi/> (29 VII 2025).

⁵⁶ *Ibidem*.

jako wielki dyplomatyczny przełom⁵⁷. Strona emiracka tonowała jednak nastroje mówiąc, że nowe biuro Izraela w Abu Zabi nie oznacza żadnej zmiany w nastawieniu rządu do państwa żydowskiego⁵⁸. Maryam Al Falasi, dyrektor do spraw komunikacji w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Zjednoczonych Emiratów Arabskich, wydała oświadczenie, w którym stwierdziła, że „jakikolwiek porozumienie między [Międzynarodowym Stowarzyszeniem Energii Odnawialnej] a Izraelem nie oznacza żadnej zmiany w stanowisku Zjednoczonych Emiratów Arabskich lub ich stosunkach z Izraelem⁵⁹”.

Do kolejnej wizyty izraelskich urzędników w ZEA doszło w IX 2018 r.⁶⁰. Izrael negocjował wtedy potajemnie z Turcją ponowne nawiązanie relacji, które zostały zerwane w tym samym roku⁶¹. Abu Zabi zostało wybrane na miejsce tych spotkań⁶². Rozmowy nie przyniosły pożądanego skutku i do odnowienia relacji doszło dopiero w 2022 r.⁶³.

W 2019 r. władze Emiratów Arabskich ogłosiły, że Izrael będzie mógł otworzyć swoje stoisko podczas EXPO w Dubaju planowanych na 2020 r.⁶⁴. Decyzja ta spotkała się z pozytywnym przyjęciem na arenie międzynarodowej jak i w samym Izraelu⁶⁵. Premier Izraela z radością przyjął informację o zaproszeniu państwa żydowskiego do udziału w tym wydarzeniu i podkreślił wielką rangę tej decyzji dla przyszłego kształtowania się relacji pomiędzy jego krajem a ZEA⁶⁶.

Poza aspektami stricte politycznymi znaczącą rolę w rozwoju relacji między państwowych odgrywa sport. Nie inaczej było w tym przypadku. Historia udziałów izraelskich sportowców w zawodach odbywających się na terenie Emiratów Arabskich sięga lat 2009-2010 i głośnej sprawy tenisistki Szachar Pe'er. W 2009 r. została odmówiona jej emiracka wiza, w związku z czym nie mogła wziąć udziału w międzynarodowym turnieju tenisowym w Dubaju⁶⁷. Decyzja władz emirackich oficjalnie podyktowana była względami bezpieczeństwa. Spotkała się jednak z ogromną krytyką w całym tenisowym świecie, podczas której głos zabrały

⁵⁷ *Ibidem*.

⁵⁸ *Ibidem*.

⁵⁹ *Ibidem*.

⁶⁰ *Turkey hold secret talks in UAE* [17 IX 2018], <https://www.middleeastmonitor.com/20180917-israel-turkey-hold-secret-talks-in-uae/> (29 VII 2025).

⁶¹ *Ibidem*.

⁶² *Ibidem*.

⁶³ J. Mackenzie, E. Toksabai, *Turkey, Israel to re-appoint ambassadors after four-year chill* [17 VIII 2022], <https://www.reuters.com/world/middle-east/israel-says-restore-full-diplomatic-relations-with-turkey-2022-08-17/> (29 VII 2025).

⁶⁴ *Israel to take part in Dubai Expo 2020* [25 IV 2019], <https://www.france24.com/en/20190425-israel-take-part-dubai-expo-2020> (29 VII 2025).

⁶⁵ *Ibidem*.

⁶⁶ *Ibidem*.

⁶⁷ H. Preuss, K. Liese, *Internationalism in the Olympic Movement: Idea and Reality between Nations, Cultures, and People*, Wiesbaden 2011, s. 51.

gwiazdy światowego tenisa. Emiraty ugięły się pod naciskiem światowej opinii publicznej i przyznały Pe'er wizę, dzięki czemu mogła ona wziąć udział w następnej edycji dubajskiego turnieju w 2010 r.⁶⁸. Nie mogła jednak postąpić się żadnym symbolem swojego państwa oraz była pod stałą ochroną przez cały czas przebywania w Dubaju⁶⁹. W 2015 r. izraelski judoka wziął udział w międzynarodowych zawodach w Abu Zabi, ale również bez pozwolenia na wywieszenie izraelskiej flagi⁷⁰. W 2017 r. inny izraelski judoka Tal Flicker wygrał turniej Abu Dhabi Grand Slam w kategorii półciężkiej⁷¹. Emiraccy organizatorzy zamiast zagrać Hatikwę, czyli oficjalny hymn Izraela, zagrali oficjalną muzykę Międzynarodowej Federacji Judo (IJF) a zamiast flagi państwa Izrael pojawiło się logo IJF⁷². Sytuacja ta była wyraźnym symbolem kontynuacji emirackiej polityki, która w zakresie sportu ograniczała się jedynie do zgody na wjazd i uczestnictwo izraelskich sportowców w zawodach na terenie ZEA, ale zakazywała jakichkolwiek symboli nawiązujących do państwa Izrael. Przełom w tej kwestii nastąpił w X 2018 r. kiedy to izraelski judoka Sagi Muki zwyciężył Judo Grand Competition w Abu Zabi, zdobywając złoty medal⁷³. Organizatorzy zezwolili na wywieszenie izraelskiej flagi oraz odegranie Hatikwy po raz pierwszy w historii na terytorium Zjednoczonych Emiratów Arabskich⁷⁴. Wydarzenie to miało szczególny charakter również ze względu na obecność na trybunach izraelskiej minister kultury i sportu Miri Regew⁷⁵. W 2019 r. izraelska delegacja wzięła udział w Światowych Letnich Igrzyskach Olimpiad Specjalnych w Abu Zabi⁷⁶. Już po normalizacji stosunków pomiędzy Izraelem a Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi w 2020 r. Dia Saba został pierwszym izraelskim piłkarzem grającym w emirackim klubie⁷⁷. W IX 2020 r. dołączył on do drużyny Al-Nasr S.C.⁷⁸.

⁶⁸ D. Traub, R.A. Cohen, Ch. Kertcher, *op.cit.*, s. 69.

⁶⁹ *Ibidem*.

⁷⁰ *Ibidem*.

⁷¹ H. Young, *Israeli judo star Tal Flicker wins gold in UAE; officials refuse to play anthem* [27 X 2017], <https://edition.cnn.com/2017/10/27/sport/judo-abu-dhabi-grand-slam-tal-flicker-israel-national-anthem-flag/index.html> (29 VII 2025).

⁷² *Ibidem*.

⁷³ H. Hacohen, T. Lazaroff, *Hatikvah plays for first time in UAE as Israeli judoka wins gold* [28 X 2018], <https://www.jpost.com/israel-news/israeli-judoka-sagi-muki-wins-gold-medal-in-abu-dhabi-570533> (29 VII 2025).

⁷⁴ *Ibidem*.

⁷⁵ *Ibidem*.

⁷⁶ *Delegation SO Israel*, <https://www.abudhabi2019.org/delegation/so-israel> (29 VII 2025).

⁷⁷ *Dubai soccer club to sign first-ever Israeli player following peace deal* [24 IX 2020], <https://www.ynetnews.com/culture/article/H1IyAxcSw> (29 VII 2025).

⁷⁸ *#91 Dia Saba*, <https://www.transfermarkt.pl/dia-saba/transfers/spieler/193928> (29 VII 2025).

Porozumienia Abrahama

Oficjalne podpisanie Traktatu o pokoju, relacjach dyplomatycznych i pełnej normalizacji pomiędzy Izraelem a Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi miało miejsce 15 IX 2020 r. w Waszyngtonie⁷⁹. Obok traktatu izraelsko-bahrajńskiego oraz wspólnej deklaracji USA, ZEA, Izraela i Bahrajnu wchodzi on w skład Porozumień Abrahama⁸⁰. Porozumienia te stanowią zwieńczenie długiego procesu pokojowego pomiędzy Izraelem a państwami Zatoki, ale także są ukoronowaniem polityki zagranicznej USA w kontekście Bliskiego Wschodu.

Wspólna deklaracja Porozumień Abrahama to jednostronicowy dokument, który mówi głównie o dążeniach do zaprowadzenia pokoju na Bliskim Wschodzie, życia w zgodzie i wzajemnej współpracy. Pierwszy akapit tekstu doskonale oddaje jego główne przesłanie a brzmi on następująco: „My, niżej podpisani, uznajemy znaczenie utrzymania i umacniania pokoju na Bliskim Wschodzie i na całym świecie w oparciu o wzajemne zrozumienie i współistnienie, a także poszanowanie ludzkiej godności i wolności, w tym wolności religijnej⁸¹”.

Traktat o pokoju, relacjach dyplomatycznych i pełnej normalizacji pomiędzy Izraelem a Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi to już zdecydowanie dłuższy i obszerniejszy dokument⁸². Składa się on z tekstu głównego, który liczy cztery strony oraz aneksu, liczącego trzy strony. Pierwsza część tekstu głównego to 12 bardzo krótkich akapitów rozpoczynających się od sformułowań typu: „dążąc”, „pragnąc”, „wierząc”, „potwierdzając” czy „uznając”, które mają na celu podkreślenie rangi oraz świadomości historycznego znaczenia podpisanego dokumentu. Po nich następuje kolejne 12 punktów, tym razem jednak są to dokładnie sprecyzowane zapisy dotyczące najważniejszych założeń traktatu. Pierwszy z nich mówi: „Niniejszym ustanawia się pokój, stosunki dyplomatyczne i pełną normalizację stosunków dwustronnych pomiędzy Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi a Państwem Izrael⁸³”. Drugi dotyczy ogólnych zasad współistnienia: „Strony będą kierować się w swoich stosunkach postanowieniami Karty Narodów Zjednoczonych oraz zasadami prawa międzynarodowego regulującymi stosunki między państwami. W szczególności Strony uznają i szanują wzajemną suwerenność i prawo do życia

⁷⁹ K. Zielińska, M. Matusiak, *Przełom w relacjach Izraela z ZEA i Bahrajnem* [16 IX 2020], <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2020-09-16/przelom-w-relacjach-izraela-z-zea-i-bahrajnem> (29 VII 2025).

⁸⁰ *Ibidem*.

⁸¹ *The Abraham Accords Declaration* [15 IX 2020], <https://www.state.gov/the-abraham-accords/> (29 VII 2025).

⁸² *Abraham Accords Peace Agreement: Treaty Of Peace, Diplomatic Relations And Full Normalization Between The United Arab Emirates And The State Of Israel* [15 IX 2020], https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/09/UAE_Israel-treaty-signed-FINAL-15-Sept-2020-508.pdf (29 VII 2025).

⁸³ *Ibidem*, s. 2.

w pokoju i bezpieczeństwie, rozwijają przyjazne stosunki współpracy między sobą i swoimi narodami oraz rozstrzygają wszelkie spory między sobą środkami pokojowymi⁸⁴. Trzeci mówi o ambasadach: „Strony wymienia ambasadorów tak szybko jak to możliwe po podpisaniu niniejszego Traktatu i będą utrzymywać stosunki dyplomatyczne i konsularne zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa międzynarodowego⁸⁵”. Następne punkty dotyczą regulacji stosunków w kolejnych sferach życia politycznego i publicznego obu krajów. Tekst główny zamyka oficjalna data i miejsce podpisania traktatu: „Sporządzono w Waszyngtonie, DC, dnia 26 Elul, 5780, Muharram 27, 1442, co odpowiada 15 IX 2020 r., w językach hebrajskim, arabskim i angielskim, przy czym wszystkie teksty są jednakowo autentyczne⁸⁶”. Zdanie to jest bardzo wymowne i pokazuje niesamowitą złożoność i skomplikowanie relacji na Bliskim Wschodzie, na którym ludzie nie są zgodni nawet co do obecnej daty.

Drugą część traktatu stanowi aneks, który składa się z 13 podpunktów. Obejmują one wszystkie najważniejsze pola współpracy, na których oba kraje decydują się od tego momentu działać. Są to kolejno: finanse i inwestycje, lotnictwo cywilne, turystyka, innowacje, handel i stosunki gospodarcze, nauka, technologia i pokojowe wykorzystanie przestrzeni kosmicznej, środowisko, telekomunikacja i poczta, opieka zdrowotna, rolnictwo i bezpieczeństwo żywnościowe, woda, energia, porozumienia morskie oraz współpraca prawna⁸⁷. Zapisy te miały być podstawą do szeregu następnych już mniejszych porozumień i umów, które będą określać zasady kooperacji Izraela ze Zjednoczonymi Emiratach Arabskimi. Część z nich weszła już w życie a część wymaga dalszych rozmów i ustaleń pomiędzy stronami.

Porozumienia Abrahama, poza skutkami wynikającymi bezpośrednio z zapisów traktatowych, wiążą się z wieloma kwestiami. Z punktu widzenia Izraela najważniejszą z nich jest przełamanie wieloletniego impasu, trwającego od 1994 r. i pokoju z Jordanią, poprzez nawiązanie stosunków dyplomatycznych początkowo z dwoma, a ostatecznie z czterema kolejnymi państwami arabskimi. Co dodatkowo istotne są to pierwsze traktaty podpisane z krajami, z którymi Izrael nie graniczy (jak w przypadku wszystkich państw) oraz nigdy nie był w stanie wojny (dotyczy ZEA oraz Bahrajnu). Jest to zdecydowanie wielki sukces izraelskiej dyplomacji i polityki zagranicznej, która dąży do normalizacji stosunków z większością państw arabskich. Uważa się, że jej długofalowym celem jest alienacja Palestyńczyków, Syryjczyków i Libańczyków od reszty społeczności arabskiej, co pozwoliłoby Izraelowi na jeszcze łatwiejsze rozgrywanie konfliktów z tymi

⁸⁴ *Ibidem*.

⁸⁵ *Ibidem*.

⁸⁶ *Ibidem*, s. 6.

⁸⁷ *Annex* [15 IX 2020], https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/09/UAE_Israel-treaty-signed-FINAL-15-Sept-2020-508.pdf (29 VII 2025).

grupami. Szczególnie kwestia palestyńska jest bardzo istotna w temacie porozumień. Emiraty Arabskie oraz Bahrajn wyłamały się z polityki państw regionu, która głosiła brak możliwości normalizacji stosunków z Izraelem bez wcześniejszego rozwiązania konfliktu izraelsko-palestyńskiego. Palestyńczycy mogą się czuć oszukani i zostawieni przez swoich arabskich sojuszników. Szczególnie istotną jest w tym przypadku obecność Bahrajnu w gronie państw podpisujących traktaty normalizujące z Izraelem, ze względu na jego powszechnie znane powiązania z Królestwem Arabii Saudyjskiej. Uważa się, że bez przychylności jego władz, będących głównym politycznym patronem Bahrajnu, nie doszłoby do jego decyzji o uznaniu Izraela⁸⁸. Na obronę strony arabskiej należy przywołać fakt, że jednym z kluczowych ustaleń jeszcze w procesie negocjacji Porozumień Abrahama był obowiązek wycofania się Izraela z planowanej aneksji żydowskich osiedli na Zachodnim Brzegu⁸⁹. Brak aneksji nie oznacza jednak rozwiązania problemów Palestyńczyków, którzy wraz z podpisaniem traktatów tracą kolejne karty w tej politycznej rozgrywce. Praktycznie niezachwiane poparcie dla sprawy palestyńskiej wśród arabskich krajów regionu było przez lata głównym argumentem i motorem napędowym palestyńskich dążeń niepodległościowych. Kolejną małą przegraną była nieudana próba przegłosowania na arenie Ligi Państw Arabskich (LPA) potępienia działań Państw Zatoki⁹⁰. LPA podtrzymała wsparcie dla sprawy niepodległości Palestyny, ale brak jednoznacznego potępienia państw normalizujących swoje relacje z Izraelem, co miało miejsce wobec Egiptu po zawarciu pokoju w 1979 r., jest równie wyraźnym dowodem stopniowo postępującej zmiany narracji i polityki arabskiej.

Dla Emiratów Arabskich porozumienia te są korzystne na wielu polach. ZEA oficjalnie zyskują nowego partnera w regionie, z którym już od lat współpracują w wielu sektorach. Władze emirackie nie muszą już utrzymywać swoich kontaktów z Izraelczykami w tajemnicy a wspólne inicjatywy dostaną zdecydowanie więcej swobody i możliwości. Zarówno izraelskie jak i emirackie firmy zyskają na normalizacji relacji, przede wszystkim poprzez ustabilizowanie sektorów takich jak współpraca prawna, logistyka czy transport. Poza benefitami wynikającymi z relacji z samym Izraelem, ZEA zyskuje wiele na arenie międzynarodowej. Przede wszystkim polepszają i umacniają swoje relacje ze Stanami Zjednoczonymi. Widocznym dowodem tej tendencji są negocjacje w sprawie kupna przez stronę emiracką amerykańskich samolotów wielozadaniowych F-35⁹¹. Uważa się, że zgoda na zakup tego rodzaju sprzętu wojskowego, które dotąd w regionie

⁸⁸ M. Wojnarowicz, *Konsekwencje normalizacji stosunków Izraela z państwami Zatoki Perskiej* [6 X 2020], https://pism.pl/publikacje/Konsekwencje_normalizacji_stosunkow_Izraela_z_panstwami_Zatoki_Perskiej (29 VII 2025).

⁸⁹ *Ibidem*.

⁹⁰ *Ibidem*.

⁹¹ K. Zielińska, M. Matusiak, *op.cit.*

posiadał tylko Izrael⁹², była jednym z warunków zawarcia traktatu. W Izraelu dalej słyhać głosy krytyki, które negatywnie wypowiadają się na temat potencjalnego posiadania samolotów F-35 przez ZEA⁹³ co mogłoby zaburzyć całkowitą i niezaprzeczalną dominację sprzętową i technologiczną IDF nad armiami państw arabskich. Do dnia dzisiejszego jednak umowa ta nie doszła do skutku, ale temat dalej jest obecny w przestrzeni publicznej⁹⁴. Emiraty Arabskie zyskują również na normalizacji wizerunkowo. W oczach większości opinii międzynarodowej ruch ten postrzegany jest jako krok w dobrą stronę, dbanie o pokój i stabilizację na Bliskim Wschodzie. Szczególnie w tak trudnym i niestabilnym regionie inicjatywy takie jak Porozumienia Abrahama odbijają się szerokim echem na świecie i wzbudzają sympatię oraz pozytywne reakcje innych państw. Miano kraju dbającego o pokój jest niezwykle cenne w dzisiejszych czasach, szczególnie jeśli kreuje się swój wizerunek międzynarodowy w taki sposób, jak robią to Zjednoczone Emiraty Arabskie. W kontekście ich strategii wizerunkowej taki ruch dostarcza im jeszcze więcej wiarygodności.

Od Porozumień Abrahama do 7 X 2023 r.

Porozumienia Abrahama stanowiły zwieńczenie procesu normalizacyjnego, który rozpoczął się już na początku XXI w. Moment ich podpisania nie był jednak zakończeniem tego procesu. Można wręcz powiedzieć, że od tamtej chwili na dobre rozpoczęło się kształtowanie relacji pomiędzy Izraelem a Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi. Oparte są one głównie o tekst traktatu, który dokładnie określa płaszczyzny współpracy, które oba państwa zobowiązały się jak najszybciej uregulować. Dotyczyły one zarówno sfery czysto politycznej i międzynarodowej, ale też w nie mniejszym stopniu sektora prywatnego. Od trzech lat regularnie można obserwować kolejne wydarzenia, które są bezpośrednim skutkiem normalizacji stosunków pomiędzy Izraelem a ZEA.

Jeszcze przed oficjalnym podpisaniem dokumentów obie strony zdecydowały się na okazanie sobie gestów przyjaźni i dobrej woli. W VIII 2020 r. uruchomiono pierwsze bezpośrednie połączenie telefoniczne pomiędzy Izraelem a Emiratami Arabskimi⁹⁵. Ministrowie zagraniczni obu państw Gabi Ashkenazi oraz Abdullah

⁹² *Ibidem*.

⁹³ R. Eglash, K. DeYoung, *Peace deal or arms race? Proposed sale of F-35 jets to UAE prompts fears in Israel* [15 IX 2020], https://www.washingtonpost.com/world/middle_east/israel-uae-jets-peace/2020/09/14/ae0950a6-f682-11ea-85f7-5941188a98cd_story.html (29 VII 2025).

⁹⁴ S. Tiwari, *F-35 Deal With UAE 'Very Much Alive'; US Official Says Talks On Stealth Jets, Reaper Drones Ongoing With Abu Dhabi* [23 II 2023], <https://eurasianimes.com/f-35-deal-with-uae-very-much-alive-us-official-says-talks/> (29 VII 2025).

⁹⁵ *Israel and UAE launch direct phone links after historic accord* [16 VIII 2020], <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-53798832> (29 VII 2025).

bin Zajed wydali oświadczenie, w którym poinformowali o odbytej rozmowie telefonicznej, w której wymienili się serdecznymi pozdrowieniami⁹⁶. Izraelskie ministerstwo komunikacji poinformowało również, że dostawcy usług telekomunikacyjnych w Zjednoczonych Emiratach Arabskich odblokowali połączenia z izraelskimi numerami kierunkowymi +972⁹⁷. Ustanowienie stałego, legalnego i oficjalnego połączenia pomiędzy krajami zdecydowanie ułatwia wszelkie kontakty, zarówno polityczne, gospodarcze jak i te prywatne.

W dniu 31 VIII 2020 r. miało miejsce pierwsze historyczne połączenie lotnicze pomiędzy Izraelem a Emiratami Arabskimi⁹⁸. Samolot izraelskich linii lotniczych El Al odbył trzy godzinną podróż zakończoną na lotnisku w stolicy ZEA Abu Zabi⁹⁹. Na pokładzie znajdowała się delegacja izraelskich i amerykańskich urzędników, w tym zięć Donalda Trumpa i starszy doradca do spraw Bliskiego Wschodu Jared Kushner oraz doradca do spraw bezpieczeństwa narodowego Izraela Meir Ben-Shabbat¹⁰⁰. Lot odbył się pod numerem LY971, co symbolizowało międzynarodowy kod Zjednoczonych Emiratów Arabskich¹⁰¹. Pierwsze loty pasażerskie otwarte dla wszystkich chętnych wystartowały już po podpisaniu traktatu pokojowego w X i XI 2020 r. W dniu 19 X 2020 r. na lotnisku Ben Guriona w Tel Awiwie wylądował pierwszy samolot emirackich linii lotniczych Etihad z izraelskimi i emirackimi turystami na pokładzie¹⁰². W dniu 8 XI 2020 r. na lotnisku w Dubaju wylądował natomiast pierwszy samolot izraelskich linii lotniczych z turystami na pokładzie¹⁰³.

Kolejnym bardzo ważnym krokiem w stronę normalizacji stosunków dyplomatycznych było otwarcie ambasad oraz mianowanie ambasadorów. Pierwszym ambasadorem Zjednoczonych Emiratów Arabskich w Izraelu został Mohammed Mahmoud Al-Khaja¹⁰⁴. W dniu 1 III 2021 r. złożył on swoje listy uwierzytelniające Reuvenowi Rivlinowi, prezydentowi Państwa Izrael¹⁰⁵. Pierwszy ambasador Izraela w Zjednoczonych Emiratach Arabskich oficjalnie zaczął swoją pracę

⁹⁶ *Ibidem*.

⁹⁷ *Ibidem*.

⁹⁸ T. Bateman, *Israel and UAE in historic direct flight following peace deal* [31 VIII 2020], <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-53971256> (29 VII 2025).

⁹⁹ *Ibidem*.

¹⁰⁰ *Ibidem*.

¹⁰¹ *Ibidem*.

¹⁰² *First commercial passenger flight from UAE lands in Israel* [19 X 2020], <https://www.aljazeera.com/news/2020/10/19/first-commercial-passenger-flight-from-uae-lands-in-israel> (29 VII 2025).

¹⁰³ M. Harb, *First plane with Israeli tourists lands in UAE after deal* [8 XI 2020], <https://apnews.com/article/virus-outbreak-israel-united-arab-emirates-dubai-tel-aviv-22e1238796328219e64d59bb00ac8372> (29 VII 2025).

¹⁰⁴ *Embassy of the United Arab Emirates in Israel* [29 VII 2025], <https://www.mofaic.gov.ae/en/Missions/Tel-Aviv/The-Embassy/About-the-Embassy> (29 VII 2025).

¹⁰⁵ *Ibidem*.

15 XI 2021 r., kiedy to złożył swoje listy uwierzytelniające Muhammadowi bin Raszydowi, wiceprezydentowi, premierowi oraz władcy Dubaju¹⁰⁶. Od tego momentu możemy mówić o pełnych relacjach dyplomatycznych pomiędzy dwoma krajami.

Również w X 2021 r. podjęto decyzję o rozpoczęciu ruchu bezwizowego dla ludzi podróżujących w celach turystycznych i biznesowych pomiędzy Izraelem a Emiratami Arabskimi¹⁰⁷. Wizy dalej pozostały niezbędne w przypadku osób, które planują studia, pracę lub wolontariat w ZEA lub podróżują z powodów religijnych¹⁰⁸. Wejście w życie tej decyzji zostało wstrzymane ze względu na pandemię wirusa covid-19. Obecnie jednak obywatele Izraela mogą wjechać i przebywać na terytorium Emiratów Arabskich bez konieczności otrzymania wizy przez 90 dni¹⁰⁹.

Podpisanie traktatu pokojowego oraz normalizacja stosunków dyplomatycznych pomiędzy krajami łączy się również z oficjalnymi wizytami polityków. Do pierwszej historycznej wizyty izraelskiego premiera w Zjednoczonych Emiratach Arabskich doszło w 13 XII 2021 r.¹¹⁰. Spotkanie Naftalego Bennetta z prezydentem ZEA Muhammadem Bin Zajedem odbyło się w prywatnym pałacu szejka w Abu Zabi¹¹¹. Politycy rozmawiali o dalszej współpracy pomiędzy ich krajami, szczególnie w zakresie gospodarki i nowych technologii¹¹². Premier Bennett odwiedził Abu Zabi również w 2022 r., tym razem w związku z sytuacją w Iranie¹¹³.

Obecny rząd z premierem Benjaminem Netanjahu na czele nie cieszy się taką samą sympatią wśród państw regionu jak podczas swojej poprzedniej kadencji. Agresywna, nacjonalistyczna i nastawiona na konfrontację polityka prowadzona przez obecną koalicję rządzącą w Izraelu nie pomaga w kształtowaniu pozytywnych relacji międzynarodowych. Nie inaczej jest w przypadku stosunków z Emiratami. Od objęcia władzy w XII 2022 r. nie miała miejsca żadna oficjalna wizyta na linii Izrael-ZEA. Pod koniec I 2023 r. pojawiły się doniesienia medialne

¹⁰⁶ *Israeli ambassador to UAE presents credentials to Emirati PM* [15 XI 2021], <https://www.jpost.com/breaking-news/israeli-ambassador-to-uae-presents-credentials-to-emirati-pm-685067> (29 VII 2025).

¹⁰⁷ L. Harkov, *Visa-free travel between Israel and UAE to start next week* [5 X 2021], <https://www.jpost.com/breaking-news/visa-free-travel-between-israel-and-uae-to-start-next-week-681091> (29 VII 2025).

¹⁰⁸ *Ibidem*.

¹⁰⁹ *Find UAE Visa Requirements*, <https://www.emirates.com/pl/english/before-you-fly/visa-passport-information/find-uae-visa-requirements/?nationality=il&destination=ae> (29 VII 2025).

¹¹⁰ A. Carey, H. Gold, *Israeli Prime Minister meets UAE Crown Prince in Abu Dhabi in historic visit* [13 XII 2021], <https://edition.cnn.com/2021/12/13/middleeast/naftali-bennett-mbz-meeting-uae-intl/index.html> (29 VII 2025).

¹¹¹ *Ibidem*.

¹¹² *Ibidem*.

¹¹³ *Israeli PM Naftali Bennett makes surprise visit to UAE* [9 VI 2022], <https://www.aljazeera.com/news/2022/6/9/israeli-pm-naftali-bennett-makes-surprise-visit-to-uae> (29 VII 2025).

na temat rzekomej sekretnej wizyty izraelskiego ministra do spraw strategicznych i byłego długoletniego ambasadora w USA Rona Dermera¹¹⁴. Miała ona, według mediów, przygotować grunt pod przyszłą wizytę premiera Netanjahu w Abu Zabi. Wizyty, która miała odbyć się niedługo po ponownym objęciu stanowiska premiera Izraela, ale ze względu na kontrowersje wokół ministra Ben-Gwira i jego wejścia na teren Wzgórza Świątynnego w Jerozolimie została przełożona¹¹⁵. Po dłuższym czasie oczekiwania premier Benjamin Netanjahu otrzymał 22 V 2023 r. oficjalne zaproszenie na Szczyt Klimatyczny COP28 w Dubaju¹¹⁶. Zaproszenie otrzymał również prezydent państwa Izrael Reuven Rivlin¹¹⁷. Strona izraelska poinformowała za pośrednictwem mediów o planach wysłania delegacji liczącej ponad tysiąc osób, składającej się z ministrów oraz wysokich przedstawicieli administracji rządowej na czele z premierem i prezydentem, ale także przedstawicieli izraelskiego biznesu czy świata akademickiego¹¹⁸. Wydarzenia 7 X 2023 r. zmieniły jednak całkowicie te ustalenia a zamiast tak licznej delegacji do Dubaju udał się jedynie prezydent Herzog wraz z zaledwie paroma przedstawicielami niższego szczebla administracji¹¹⁹. Izraelska głowa państwa uczestniczyła w zaledwie kilku wydarzeniach podczas pierwszego tygodnia szczytu, które w większości poświęcone były wydarzeniom 7 X i wojnie w Gazie¹²⁰.

7 X 2023 r. – wojna w Gazie i jej następstwa

Atak Hamasu na Izrael 7 X 2023 r. rozpoczął nowy okres w historii stosunków międzynarodowych na Bliskim Wschodzie. Po krótkim okresie pewnej stabilizacji i dążenia do normalizacji znowu mamy do czynienia z chaosem i otwartymi konfliktami na wielu polach. Arabskie państwa regionu potępiły działania Izraela w Strefie Gazy, zrywając większość kontaktów z państwem żydowskim.

¹¹⁴ *Israeli minister visits UAE ahead of Netanyahu trip: Reports* [24 I 2023], <https://www.aljazeera.com/news/2023/1/24/israeli-minister-visits-uae-ahead-of-netanyahu-trip-reports> (29 VII 2025).

¹¹⁵ *Ibidem*.

¹¹⁶ L. Berman, *After months of delays, Netanyahu receives invitation to visit UAE for world summit* [23 V 2023], <https://www.timesofisrael.com/after-months-of-delays-netanyahu-receives-invitation-to-visit-uae/> (29 VII 2025).

¹¹⁷ *Ibidem*.

¹¹⁸ S. Surkes, *Israel sending just 28 officials to UN climate confab, in shadow of Hamas war* [30 XI 2023], <https://www.timesofisrael.com/israel-sending-just-28-officials-to-un-climate-confab-in-shadow-of-hamas-war/> (7 VIII 2025).

¹¹⁹ G. Bromberg, *COP28 – A Missed Opportunity for Regional Climate Resilience* [I 2024], <https://jstribune.com/bromberg-cop28-a-missed-opportunity-for-regional-climate-resilience/> (7 VIII 2025).

¹²⁰ *Ibidem*.

Na tym polu wybija się zachowanie i postawa ZEA, które wybrały inną drogę w relacjach z Izraelem niż ich sąsiedzi.

Już 8 X, czyli dzień po ataku Hamasu, władze emiratów wydały komunikat, w którym nazwały te wydarzenia „poważną i znaczącą eskalacją” oraz apelowały, że „cywile po obu stronach muszą zawsze być w pełni chronieni na mocy międzynarodowego prawa humanitarnego i nigdy nie mogą być celem konfliktu¹²¹”. Cywile wspomnieni przez stronę emiracką w tym komunikacie to izraelscy zakładnicy, o których dochodziły już pierwsze informacje, że zostali porwani przez bojowników Hamasu i wzięci do niewoli. Było to więc zgodne z narracją izraelską i wprost uderzało w słuszność i moralny aspekt działań Hamasu. Dnia 15 X doszło do rozmowy premiera Netanjahu z prezydentem Mohamedem bin Zajedem, w której to „obaj przywódcy omówili rozwój sytuacji w regionie w następstwie brutalnego ataku Hamasu na obywateli Izraela¹²²”. ZEA może nie stanęły wprost po stronie Izraela i oficjalnie nie poparły ataku na Hamas i Strefę Gazy, ale też nie potępiły działań strony izraelskiej na wczesnej fazie konfliktu. Przykładem takich działań było nie wydanie zgody przez władze emirackie na organizację antyizraelskich protestów, w związku z czym ZEA stały się jedynym krajem regionu, w którym nie doszło do masowych demonstracji antyizraelskich¹²³. Wraz z przedłużaniem się wojny w Gazie strona emiracka zaczęła znajdować się w coraz trudniejszej sytuacji. Z jednej strony czerpała benefity ze świeżo zawiązanej współpracy z Izraelem i nie chciała z niej zrezygnować a z drugiej strony nie mogła sobie pozwolić na przyklejenie łatki syjonistycznych sojuszników, którzy w imię własnych interesów i pieniędzy sprzedali sprawę palestyńską. Emiracyzcy próbowali lawirować w tym trudnym środowisku m.in. poprzez zasłanianie się możliwością niesienia pomocy Palestyńczyków w Gazie właśnie dzięki dobrym relacjom z Państwem Izrael. Przywoływali w tym kontekście szpital polowy w Strefie Gazy oraz szpital morski zacumowany w porcie Al-Arisz w Egipcie. Obie te placówki były kierowane i finansowane przez ZEA¹²⁴. Niezmienne pozostawało również stanowisko strony emirackiej dotyczące konieczności wprowadzenia rozwiązania dwupaństwowego i niezaprzeczalnych praw narodu palestyńskiego do własnego państwa w Palestynie¹²⁵. Pomimo trwającej wojny w Ga-

¹²¹ H. Maher, *UAE calls Hamas attacks on Israel a 'serious and grave escalation'* [8 X 2023], <https://www.reuters.com/world/middle-east/uae-calls-hamas-attacks-israel-serious-grave-escalation-2023-10-08/> (7 VIII 2025).

¹²² *PM Netanyahu Speaks with UAE President Sheikh Mohamed bin Zayed* [16 X 2023], <https://www.gov.il/en/pages/spoke-uae161023> (7 VIII 2025).

¹²³ C. Schaer, *COP28: Jak konflikt Izrael-Hamas wpłynie na szczyt* [26 XI 2023], <https://www.dw.com/pl/cop28-jak-konflikt-izrael-hamas-wp%C5%82ynie-na-szczyt-klimatyczny/a-6751-3042> (7 VIII 2025).

¹²⁴ *UAE defends Israel ties as Gaza war concerns grow* [12 II 2024], <https://www.france24.com/en/live-news/20240212-uae-defends-israel-ties-as-gaza-war-concerns-grow> (7 VIII 2025).

¹²⁵ *Ibidem*.

zie, ciągłych izraelskich ataków i narastającej liczby ofiar po stronie palestyńskiej ZEA nie zdecydowały się na pełne potępienie Izraela czy wstrzymanie współpracy gospodarczej. Emiraccy dyplomaci nazywali premiera Netanjahu zbrodniarzem wojennym, żeby w tej samej wypowiedzi stwierdzić, że jego działania wobec Hamasu czy Hezbollahu, takie jak likwidacja zdecydowanej większości kierownictwa obu organizacji, spotkały się z ciepłym przyjęciem w Abu Zabi oraz że nie wszystkie działania Izraela podczas wojny są krytykowane¹²⁶. Pod płaszczykiem napiętych relacji politycznych oraz wyrazów zaniepokojenia wobec sytuacji w Gazie na płaszczyźnie gospodarczej trwał rozkwit relacji izraelsko-emirackich, którego symbolem był wzrost handlu pomiędzy tymi krajami w okresie od 2023 do 2024 r. aż o 11%¹²⁷.

Pierwsze oficjalne stanowcze potępienie działań Izraela przez ZEA miało miejsce dopiero w VI 2024 r. Emirackie Ministerstwo Spraw Zagranicznych wydało komunikat, w którym wyraźnie sprzeciwiało się działaniom Izraela w Strefie Gazy, potępiło ataki na infrastrukturę oraz ludność cywilną oraz wezwało do natychmiastowego zapewnienia pomocy humanitarnej dla mieszkańców Strefy Gazy oraz zawieszenia broni¹²⁸. Pomimo dość ostrego języka i jednoznacznego potępienia działań strony izraelskiej żadne realne działania nie zostały podjęte przez stronę emiracką. Zaspokoił się jedynie wydaniem komunikatu, który nie przyniósł praktycznie żadnych zmian w relacjach pomiędzy oboma państwami. Twierdzenie to jest w zasadzie możliwe do zastosowania wobec wszystkich przejawów emirackiej narracji potępiającej działania Izraela w Strefie Gazy. ZEA jednoznacznie wybrały zachowanie dobrych relacji z Państwem Żydowskim a wszelkie przejawy działań antyizraelskich podejmowanych przez nich w okresie od 7 X 2023 r. obejmują jedynie warstwę narracyjną i propagandową.

Relacje Izraela ze Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi nie tylko nie uległy pogorszeniu od czasu wybuchu trwającej do dziś wojny w Gazie, ale wręcz są w fazie stałego wzrostu. Współpraca pomiędzy tymi krajami rozwija się na wielu polach. W ramach kooperacji wojskowej ZEA wysłały w VI 2025 r. myśliwce Mirage 2000-9, aby dołączyły do sił powietrznych Stanów Zjednoczonych i Izraela podczas wielonarodowych ćwiczeń w Grecji¹²⁹. Oba kraje dzielą się również informacjami wywiadowczymi dotyczącymi wspólnych zagrożeń oraz utrzymują

¹²⁶ *Money talks: Trade keeps Israel-UAE relations afloat despite Oct. 7 and Gaza war* [21 II 2025], <https://www.timesofisrael.com/money-talks-trade-keeps-israel-uae-relations-afloat-despite-oct-7-and-gaza-war/> (7 VIII 2025).

¹²⁷ *Ibidem*.

¹²⁸ *UAE strongly condemns Israeli continuous violations* [9 VI 2024], <https://www.wam.ae/en/article/13yhgl-uae-strongly-condemns-israeli-continuous> (7 VIII 2025).

¹²⁹ E. Dent, *Israel-UAE Defense Cooperation Grows Under the Abraham Accords* [5 VIII 2025], <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/israel-uae-defense-cooperation-grows-under-abraham-accords> (7 VIII 2025).

wspólną platformę wywiadowczą o nazwie Crystal Ball, która koncentruje się na zagrożeniach związanych z cyberbezpieczeństwem¹³⁰. Kraje współpracują również w kwestii obrony powietrznej, gdzie głównym projektem jest zakup dronów Hermes 900 przez armię emiracką¹³¹. Oprócz samego zakupu strona emiracka dąży również do transferu kluczowych technologii w celu wzmocnienia krajowego przemysłu obronnego. Projekt ten może zatem pozwolić ZEA na przekształcenie się z importera w producenta, co stanowiłoby realizację kluczowego elementu planu strategicznego na lata 2025-2028, mającego na celu wzmocnienie sektora obronnego. Możliwość ta pokazuje, w jaki sposób Porozumienia Abrahama, poprzez legitymizację handlu i eksportu w dziedzinie obronności oraz umożliwienie transferu wrażliwych technologii wzmocniły pozycję Izraela na rynku obronnym Zatoki Perskiej¹³². Tylko w samym 2024 r. sygnatariusze porozumień stanowili 12% wartości eksportu broni Izraela, wynoszącej prawie 15 mld USD¹³³.

Poza współpracą gospodarczą, handlową i wojskową wartym wspomnienia jest również fakt pozytywnego przyjęcia Izraelczyków w samych Emiratach Arabskich. Dla Izraela bezpieczeństwo swoich obywateli od zawsze jest jednym z głównych priorytetów a ZEA zdają się rozumieć to i próbują używać tej karty w stosunkach z państwem żydowskim. Na co dzień w ZEA, w miążdzącej większości w Dubaju i Abu Zabi, na stałe mieszka spora grupa izraelskich obywateli, głównie zajmująca się prowadzeniem działalności gospodarczej i biznesem. Ludzie ci cieszą się względnym bezpieczeństwem i swobodą życia w arabskim kraju Zatoki Perskiej, co jeszcze parę lat temu wydawało się niemożliwe. Z roku na rok wzrasta również liczba izraelskich turystów odwiedzających Emiraty, dla których możliwość polecenia na wakacje do Dubaju jest widocznym znakiem normalizacji stosunków i przyjaznych relacji między dwoma państwami.

Wojna w Gazie, wojna Izraela z Iranem, trwające ataki powietrzne na cele na terytorium Syrii spowodowały jednak, że Izraelczycy na całym świecie stali się na nowo głównymi celami islamskich organizacji terrorystycznych. Nie inaczej jest w przypadku izraelskich obywateli przebywających na terytorium ZEA. W związku z tym administracja izraelska podjęła w VIII 2025 r. decyzję o wydaniu komunikatu, w którym przestrzega przed wyjazdami do Emiratów i zaleca przebywającym na miejscu Izraelczykom zachowanie ostrożności¹³⁴. Działania te nie są jednak wymierzone przeciw państwu emirackiemu a jedynie są wyrazem polityki bezpieczeństwa Izraela.

¹³⁰ *Ibidem.*

¹³¹ *Ibidem.*

¹³² *Ibidem.*

¹³³ *Ibidem.*

¹³⁴ *Israel evacuates diplomats from UAE after identifying heightened security risk* [1 VIII 2025], <https://www.timesofisrael.com/israel-evacuates-diplomats-from-uae-after-identifying-heightened-security-risk/> (7 VIII 2025).

Zakończenie

Nawiązanie oficjalnych stosunków dyplomatycznych pomiędzy Izraelem a Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi było zdecydowanie punktem zwrotnym w relacjach pomiędzy tymi krajami. Nieoficjalne kontakty i próby nawiązania współpracy weszły na zdecydowanie wyższy poziom i gwałtownie przyspieszyły. ZEA z miejsca stały się najważniejszym partnerem strategicznym Izraela w regionie Zatoki Perskiej i jednym z najważniejszych w całym świecie arabskim i muzułmańskim. Współpraca na płaszczyznach wojskowej, gospodarczej, handlowej, społecznej czy kulturowej rekompensuje na ten moment nieco słabiej rozwiniętą współpracę stricte polityczną, która z wiadomych względów jest mocno ograniczona bądź wręcz całkowicie niemożliwa. Emiracyzycy nie mogą sobie pozwolić na pełne zaangażowanie się po stronie Izraela i jednoznacznie pozytywne relacje polityczne z obawy przed reakcją reszty świata arabskiego. Nadal muszą utrzymywać swoje „nieugięte” wsparcie dla sprawy palestyńskiej, przy jednoczesnym zacieśnianiu współpracy wojskowej i polityki bezpieczeństwa z Izraelem, który stanowi dla nich klucz nie tylko do nowoczesnych izraelskich technologii militarnych, ale także do jeszcze większego rynku jakim są Stany Zjednoczone. Arabskie kraje regionu zdają sobie sprawę, że pozytywne relacje z Państwem Izrael otwierają wiele drzwi w Waszyngtonie, które do tej pory pozostawały dla nich zamknięte. Władze Zjednoczonych Emiratów Arabskich doskonale to rozumieją i prowadzą politykę, której docelowym efektem ma być wzrost potęgi własnego państwa i jego roli w regionie Zatoki Perskiej jak i całego Bliskiego Wschodu. Czas pokaże co przyniesie dalsza współpraca izraelsko-emiracka. Czy przetrwa ona wszystkie działania Izraela pod kierunkiem premiera Benjamina Netanjahu i pójdzie śladem Jordanii, która już od lat pozostaje partnerem i sojusznikiem Izraela oraz elementem jego polityki bezpieczeństwa w regionie. Czy ZEA staną się przymocowaniem dla izraelskiej polityki w regionie Zatoki Perskiej? Czy może mariaż szejków z Izraelem odbije się im czkawką w niedalekiej przyszłości?

Abstract

Krzysztof Bałenkowski

Relations between Israel and the United Arab Emirates. From Hostility to Strategic Partnership

This paper examines the evolution of relations between Israel and the United Arab Emirates (UAE) from mutual hostility to a multifaceted strategic partnership. It traces the historical trajectory from the absence of direct contact before 1971, through decades of unofficial economic and security cooperation conducted under secrecy, to the gradual political thaw following leadership changes in the UAE. Key turning points include covert technological and defense collaborations, shared concerns over Iran's regional ambitions, and increasing participation in joint diplomatic and military initiatives. The study highlights the significance of the Abraham Accords (2020) as both the culmination of a long-term normalization process and a catalyst for expanded bilateral cooperation in diplomacy, trade, defense, and cultural exchange. It also analyzes the resilience of these ties amid regional crises, notably the 2023 Gaza war, during which the UAE maintained pragmatic engagement with Israel despite public criticism. The findings suggest that Israel-UAE relations have become a stable pillar of Gulf geopolitics, shaped by converging security interests, economic interdependence, and the pursuit of strategic influence in the Middle East.

Key words: Israel, United Arab Emirates, UAE, Abraham Accords, international relations, foreign policy, diplomatic relations, Middle East, Benjamin Netanyahu, Mohamed bin Zayed Al Nahyan, Sheikh Zayed

References

- #91 *Dia Saba*, <https://www.transfermarkt.pl/dia-saba/transfers/spieler/193928>.
Abraham Accords Peace Agreement: Treaty Of Peace, Diplomatic Relations And Full Normalization Between The United Arab Emirates And The State Of Israel [15 IX 2020], https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/09/UAE_Israel-treaty-signed-FINAL-15-Sept-2020-508.pdf.
Annex [15 IX 2020], https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/09/UAE_Israel-treaty-signed-FINAL-15-Sept-2020-508.pdf.
Bateman, T., *Israel and UAE in historic direct flight following peace deal* [31 VIII 2020], <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-53971256>.

- Berman, L., *After months of delays, Netanyahu receives invitation to visit UAE for world summit* [23 V 2023], <https://www.timesofisrael.com/after-months-of-delays-netanyahu-receives-invitation-to-visit-uae/>.
- Bromberg, G., *COP28 – A Missed Opportunity for Regional Climate Resilience* [I 2024], <https://jstribune.com/bromberg-cop28-a-missed-opportunity-for-regional-climate-resilience/>.
- Carey, A. & Gold, H., *Israeli Prime Minister meets UAE Crown Prince in Abu Dhabi in historic visit* [13 XII 2021], <https://edition.cnn.com/2021/12/13/middleeast/naftali-bennett-mbz-meeting-uae-intl/index.html>.
- Chałaczkiwicz, R., *Zjednoczone Emiraty Arabski. Historia, kraj i ludzie*, Pułtusk-Warszawa, 2011.
- Cohen, G., *Israeli Air Force Holds Joint Exercise With United Arab Emirates, U.S. and Italy* [29 III 2017], <https://www.haaretz.com/israel-news/2017-03-29/ty-article/israeli-air-force-holds-joint-exercise-with-united-arab-emirates/0000017f-e108-d804-ad7f-f1fa38e50000>.
- Cohen, G., *WATCH: Israel, Pakistan, U.S. Hold Red Flag Aerial Military Exercise* [22 VI 2016], <https://www.haaretz.com/israel-news/2016-08-22/ty-article/watch-israel-pakistan-u-s-hold-army-exercise/0000017f-f807-d887-a7ff-f8e7faca0000>.
- Delegation SO Israel*, <https://www.abudhabi2019.org/delegation/so-israel>.
- Dent, E., *Israel-UAE Defense Cooperation Grows Under the Abraham Accords* [5 VIII 2025], <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/israel-uae-defense-cooperation-grows-under-abraham-accords>.
- Dubai police chief bars all suspected Israelis entering UAE* [1 III 2010], <https://www.theguardian.com/world/2010/mar/01/dubai-police-bar-suspected-israelis>.
- Dubai soccer club to sign first-ever Israeli player following peace deal* [24 IX 2020], <https://www.ynetnews.com/culture/article/H1IyAxcSw>.
- Eglash, R. & DeYoung, K., *Peace deal or arms race? Proposed sale of F-35 jets to UAE prompts fears in Israel* [15 IX 2020], https://www.washingtonpost.com/world/middle_east/israel-uae-jets-peace/2020/09/14/ae0950a6-f682-11ea-85f7-5941188a98cd_story.html.
- Embassy of the United Arab Emirates in Israel* [29 VII 2025], <https://www.mofaic.gov.ae/en/Missions/Tel-Aviv/The-Embassy/About-the-Embassy>.
- Entous, A., *Donald Trump's New World Order* [11 VI 2018], <https://www.newyorker.com/magazine/2018/06/18/donald-trumps-new-world-order>.
- Faraj, C., Flower, K., Orjoux, A., Hayes, A. & Hancocks, P., *Slaying of Hamas leader in Dubai is international murder mystery* [23 III 2010], <http://edition.cnn.com/2010/WORLD/meast/02/16/dubai.hamas.killing/index.html>.
- Find UAE Visa Requirements*, <https://www.emirates.com/pl/english/before-you-fly/visa-passport-information/find-uae-visa-requirements/?nationality=il&destination=ae>.

- First commercial passenger flight from UAE lands in Israel* [19 X 2020], <https://www.aljazeera.com/news/2020/10/19/first-commercial-passenger-flight-from-uae-lands-in-israel>.
- Hacohen, H. & Lazaroff, T., *Hatikvah plays for first time in UAE as Israeli judoka wins gold* [28 X 2018], <https://www.jpost.com/israel-news/israeli-judoka-sagi-muki-wins-gold-medal-in-abu-dhabi-570533>.
- Harb, M., *First plane with Israeli tourists lands in UAE after deal* [8 XI 2020], <https://apnews.com/article/virus-outbreak-israel-united-arab-emirates-dubai-tel-aviv-22e1238796328219e64d59bb00ac8372>.
- Harkov, L., *Visa-free travel between Israel and UAE to start next week* [5 X 2021], <https://www.jpost.com/breaking-news/visa-free-travel-between-israel-and-uae-to-start-next-week-681091>.
- Israel and UAE Fly Together in Joint Aerial Exercise in Greece* [4 XI 2019], <http://www.thetower.org/7237-israel-and-uae-fly-together-in-joint-aerial-exercise-in-greece/>.
- Israel and UAE launch direct phone links after historic accord* [16 VIII 2020], <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-53798832>.
- Israel evacuates diplomats from UAE after identifying heightened security risk* [1 VIII 2025], <https://www.timesofisrael.com/israel-evacuates-diplomats-from-uae-after-identifying-heightened-security-risk/>.
- Israel to take part in Dubai Expo 2020* [25 IV 2019], <https://www.france24.com/en/20190425-israel-take-part-dubai-expo-2020>.
- Israel, Turkey hold secret talks in UAE* [17 IX 2018], <https://www.middleeastmonitor.com/20180917-israel-turkey-hold-secret-talks-in-uae/>.
- Israel, UAE envoys share dinner date* [11 X 2018], <https://www.middleeastmonitor.com/20181011-israel-uae-envoys-share-dinner-date/>.
- Israeli ambassador to UAE presents credentials to Emirati PM* [15 XI 2021], <https://www.jpost.com/breaking-news/israeli-ambassador-to-uae-presents-credentials-to-emirati-pm-685067>.
- Israeli energy minister said to make secret visit to Abu Dhabi* [18 I 2016], <https://www.timesofisrael.com/israeli-energy-minister-said-to-make-secret-visit-to-abu-dhabi/>.
- Israeli minister visits UAE ahead of Netanyahu trip: Reports* [24 I 2023], <https://www.aljazeera.com/news/2023/1/24/israeli-minister-visits-uae-ahead-of-netanyahu-trip-reports>.
- Israeli PM Naftali Bennett makes surprise visit to UAE* [9 VI 2022], <https://www.aljazeera.com/news/2022/6/9/israeli-pm-naftali-bennett-makes-surprise-visit-to-uae>.
- James, F., *Dubai Police Chief '99%' Sure Israel's Mossad Killed Hamas Militant* [18 II 2010], https://www.npr.org/sections/thetwoaway/2010/02/dubai_police_chief_99_sure_mos.html.

- Jehasim so'arim* [26 X 2000], <https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=-447131>.
- Joshi, S., *Why Israel and the Arab nations are slowly drawing closer together* [29 VIII 2016], <https://www.telegraph.co.uk/news/2016/08/29/the-growing-arab-israeli-thaw-is-an-opportunity-for-the-west/>.
- Lederman, J., *Dinner diplomacy revealed: Netanyahu's genial encounter with UAE, Bahrain envoys* [12 V 2018], <https://www.timesofisrael.com/dinner-diplomacy-netanyahus-unusual-encounter-with-uae-envoy/>.
- Lewis, P., Borger, J. & McCarthy, R., *Dubai murder: fake identities, disguised faces and a clinical assassination* [16 II 2010], <https://www.theguardian.com/world/2010/feb/16/dubai-murder-fake-identities-hamas>.
- Libya's Haftar 'provided with Israeli military aid following UAE-mediated meetings with Mossad agents'* [24 VII 2017], <https://www.newarab.com/news/libyas-haftar-provided-israeli-weaponry-following-uae-mediated-meetings>.
- Mackenzie, J. & Toksabay, E., *Turkey, Israel to re-appoint ambassadors after four-year chill* [17 VIII 2022], <https://www.reuters.com/world/middle-east/israel-says-restore-full-diplomatic-relations-with-turkey-2022-08-17/>.
- Maher, H., *UAE calls Hamas attacks on Israel a 'serious and grave escalation'* [8 X 2023], <https://www.reuters.com/world/middle-east/uae-calls-hamas-attacks-israel-serious-grave-escalation-2023-10-08/>.
- Money talks: Trade keeps Israel-UAE relations afloat despite Oct. 7 and Gaza war* [21 II 2025], <https://www.timesofisrael.com/money-talks-trade-keeps-israel-uae-relations-afloat-despite-oct-7-and-gaza-war/>.
- Piotrowski, M. A., *Decyzja USA o wyjściu z porozumienia nuklearnego z Iranem* [12 V 2018], https://pism.pl/publikacje/Decyzja_USA_o_wyj_ciu_z_porozumienia_nuklearnego_z_Iranem.
- PM Netanyahu Speaks with UAE President Sheikh Mohamed bin Zayed* [16 X 2023], <https://www.gov.il/en/pages/spoke-uae161023>.
- Preuss, H. & Liese, K., *Internationalism in the Olympic Movement: Idea and Reality between Nations, Cultures, and People*, Wiesbaden 2011.
- Ravid, B., *Exclusive: Netanyahu Secretly Met With UAE Foreign Minister in 2012 in New York* [25 VII 2017], <https://www.haaretz.com/israel-news/2017-07-25/ty-article/netanyahu-secretly-met-with-uae-foreign-minister-in-2012-in-new-york/0000017f-f5d4-d47e-a37f-fdfce3a30000>.
- Schaer, C., *COP28: Jak konflikt Izrael-Hamas wpłynie na szczyt* [26 XI 2023], <https://www.dw.com/pl/cop28-jak-konflikt-izrael-hamas-wp%C5%82ynie-na-szczyt-klimatyczny/a-67513042>.
- Sofer, R., *Landau 1st Israeli minister to visit Abu Dhabi* [16 I 2010], <https://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-3835174,00.html>.

- Surkes, S., *Israel sending just 28 officials to UN climate confab, in shadow of Hamas war* [30 XI 2023], <https://www.timesofisrael.com/israel-sending-just-28-officials-to-un-climate-confab-in-shadow-of-hamas-war/>.
- The Abraham Accords Declaration*, <https://www.state.gov/the-abraham-accords/>.
- Tiwari, S., *F-35 Deal With UAE 'Very Much Alive'; US Official Says Talks On Stealth Jets, Reaper Drones Ongoing With Abu Dhabi* [23 II 2023], <https://eurasian-times.com/f-35-deal-with-uae-very-much-alive-us-official-says-talks/>.
- Traub, D., Cohen, R.A. & Kertcher, Ch., *The road to normalization: The importance of the United Arab Emirates' neoliberal foreign policy in the normalization with Israel: 2004-2020*, [in:] *Digest of Middle East Studies*, ed. C. Warrick, Ariel 2023.
- UAE defends Israel ties as Gaza war concerns grow* [12 II 2024], <https://www.france24.com/en/live-news/20240212-uae-defends-israel-ties-as-gaza-war-concerns-grow>.
- UAE strongly condemns Israeli continuous violations* [9 VI 2024], <https://www.wam.ae/en/article/13yhgc1-uae-strongly-condemns-israeli-continuous>.
- Wojnarowicz, M., *Konsekwencje normalizacji stosunków Izraela z państwami Zatoki Perskiej* [6 X 2020], https://pism.pl/publikacje/Konsekwencje_normalizacji_stosunkow_Izraela_z_panstwami_Zatoki_Perskiej.
- Young, H., *Israeli judo star Tal Flicker wins gold in UAE; officials refuse to play anthem* [27 X 2017], <https://edition.cnn.com/2017/10/27/sport/judo-abu-dhabi-grand-slam-tal-flicker-israel-national-anthem-flag/index.html>.
- Zielińska, K. & Matusiak, M., *Przełom w relacjach Izraela z ZEA i Bahrajnem* [16 IX 2020], <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2020-09-16/przelom-w-relacjach-izraela-z-zea-i-bahrajnem>.

Krzysztof Bałenkowski – mgr stosunków międzynarodowych, doktorant w Zakładzie Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa RP w Instytucie Studiów Międzynarodowych i Bezpieczeństwa Uniwersytetu Wrocławskiego w ramach Kolegium Doktorskiego Stosunków Międzynarodowych. ORCID: 0009-0002-9428-734X